OSLOMET – STORBYUNIVERSITETET

FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG INTERNASJONALE STUDIER

Hva skal man med mangfoldskompetanse?

Randi Havnen, førsteamanuensis og merittert underviser

Institutt for Internasjonale studier og tolkeutdanning, Tolking i offentlig sektor

18. november 2026

«Det er bedre å være syk på sitt eget språk. Jeg synes det er en lettelse å kunne bruke sitt eget språk»

- Ingvar Ambjørnsen i VG februar, 2025

*Ambjørnsen bodde **40 år i** Tyskland sammen med sin oversetterkone*

Struktur

- Kort historikk
- Mangfold
- Mangfoldskompetanse
- Studentenes arbeid
- Tilbakemeldinger

Hvorfor er det ikke et bilde her?

Historikk

- Begynte som Flerkulturell forståelse
  - første studenter 1998!
- SEFIA fra 2000 – sammen med utviklingsstudier
- Tilbud til ulike profesjonsgrupper, herunder helsearbeid – fra starten
- Avdeling for lærerutdanning (og internasjonale studier) på Høgskolen i Oslo fra 2007
- Flerkulturell forståelse byttet til mangfoldskompetanse 2019

Mangfold

- Alle som bor i Norge skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i fellesskapet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og funksjonsnedsettelse (Regjeringen.no).

  - Studentene er ofte motivert av mangfoldet knyttet til **innvandring** og et mål om å yte likeverdige tjenester, ikke diskriminere eller ekskludere.
  - De har gjerne oppdaget ulike oppfattelser av helse, kropp og helsevesen
  - De har ofte en opplevelse av at de ikke yter den kvaliteten de ønsker og/eller at det ikke legges til rette for dette. De trenger kompetanse for å møte dette.
  - Studiet er en videreutdanning som er selvvalgt.

Mangfoldskompetanse i helsearbeid (30 sp)

- Tverrfaglig: sosiologi, sosialantropologi, pedagogikk, kommunikasjon- og profesjonsfag
- Vi går gjennom de komplekse sammenhengene mellom individ, kultur, religion, etnisitet/rase, klasse og kjønn
- Videre problematiseres fenomener som migrasjon og diaspora, imperialisme og kolonialisering, globalisering og nasjon.
- Rasisme, ableisme og diskriminering - stereotypier og mikroaggresjoner, forholdet minoritet og majoritet, også nasjonale minoriteter, ubehag og uenighet
- Vi snakker om makt, privilegier og normkritikk/posisjonering - marginalisering og inkludering
- Profesjonell kommunikasjon og profesjonell flerspråklig kommunikasjon, kommunikasjon via tolk, er også sentrale tema – knyttes opp mot tillit og likeverdige tjenester, medvirkning og tilhørighet (utenforskap)

Offentlig tjenesteyting

- Makten – makronivå – ideologi, lovverk
- Forvaltning og institusjoner – meso nivå – organisering, struktur, kompetanse
- Profesjonsutøvelse – mikronivå – tjenesteyter og tjenestesøker (pasient)

- Hva skriver studentene oppgaver om?

Pasientsikkerhet og kvalitet i profesjonsutøvelse

Makt

- Lovverk
- Strukturer (eller mangel på sådan)
- Økonomi/tid vs profesjonskrav
  - Profesjonsetikk og skjønn

Kompetanse

- Kultursensitiv kommunikasjon
- Egne fordommer og forforståelser
- Fremme tilhørighet og trygghet

Språkbarrierer

- Bruk av tolketjenester
- Tolkenes kvalifikasjoner
- Tolking og tillit
- Skriftlig oversettelse
- Andre hjelpemidler

Barrierer for å oppsøke heletjenester

- Interseksjonell kompleksitet (for eksempel nyankomne, voldsutsatte kvinner).
- Strukturelle hinder (helsevesen, digitalisering mm)
- Kompetansehinder (språk, helsekompetanse mm)
- Tillit

Rasisme på arbeidsplassen – fra pasienter og/eller kolleger

- Diskriminering
- Lovverk
- Kompetanse
- Strukturer eller mangel på sådan
  - Bagatellisering/berøringsangst
  - Ubehag

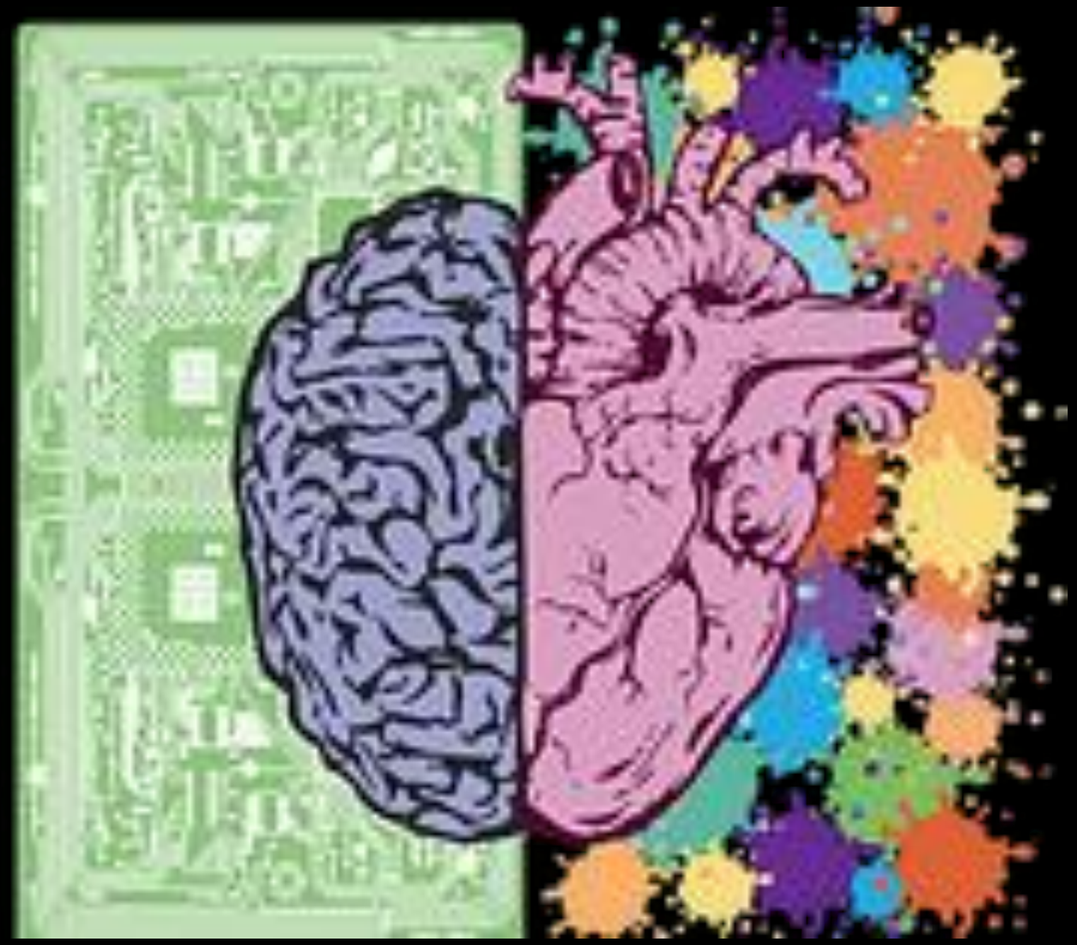

Hva sier studentene?

- Burde vært inkludert i både grunnskole og utdanninger
- Alle mennesker burde ta dette studiet.
- Dette skulle vært i grunnutdanningene og/eller på arbeidsplassen
- Føler seg tryggere i møte med pasienter
- Åpnet øynene
- Økt forståelse for kompleksitet
  - Mellom nivåene (makro, meso, mikro)
  - Blant mennesker
  - Hos individet

Vi kombinerer hjertet og hjernen

Relasjonelt arbeid krever engasjement, lytting og velvillighet – å forstå individets perspektiv for å kunne tilpasse tiltak/behandling/omsorg i tråd med lovverk, institusjonens prioriteringer og profesjonens mandat.

TAKK FOR MEG